

INFORME FINAL: PROJECTE Innovació Docent FCCEE 2019-20

Finalització de l'execució del redisseny de l'hort agroecològic de la facultat d'educació: construcció d'una aula a l'aire lliure i remodelació de l'entrada i creació d'un hort vertical

Coordinació: Sandra Saura Mas

Professorat participant en la proposta (especificar departament/unitat):

- **Mariona Espinet**/ Departament de Didàctica de la Matemàtica i de les Ciències Experimentals/ Didàctica de les Ciències Experimentals/Docent
- **Sandra Saura-Mas**/ Departament de biologia animal vegetal i ecologia/ Unitat de biologia a la facultat de ciències de l'Educació/Docent
- **Laura Valdés Sanchez**/ Departament de Didàctica de la Matemàtica i de les Ciències Experimentals/Docent
- **Miquel Pérez**/ Departament de Didàctica de la Matemàtica i de les Ciències Experimentals/Docent
- **Asunción Blanco** /Departament de Geografia
- **Maria Isabel Hernández**/Departament de Didàctica de la Matemàtica i de les Ciències Experimentals/Docent
- **Elisabeth Rodríguez Acevedo**/Departament de Didàctica de la Matemàtica i de les Ciències Experimentals/Estudiant de doctorat

Objectius del projecte:

La finalitat del projecte d'aquesta proposta de finançament ha consistit en innovar i millorar les infraestructures i coneixements necessaris per poder utilitzar l'hort ecodidàctic de la Facultat de Ciències de l'Educació situat darrere del mòdul 4 com a espai docent dels graus de la facultat així com per part de la comunitat educativa de la facultat. Amb aquest projecte s'ha donat continuïtat al projecte finançat en la convocatòria del curs 18-19.

Activitats realitzades i resultats/productes aconseguits

Les accions realitzades amb l'ajut obtingut aquest curs 2019-20 han estat les següents:

1- Construcció d'una pèrgola de fusta (estructura de l'aula a l'aire lliure)

S'ha construït i instal·lat una pèrgola de fusta de 3x6m, a càrrec de l'empresa Talher, que es mostra a la fotografia següent.

2- Plantació de plantes enfiladisses a la tanca i a la pèrgola

S'han col·locat plantes de fruita de la passió, kiwis i vinyes a la part de la tanca com a enfiladisses i al costat de la pèrgola, per promoure-hi ombra.

3- Plantació en jardineres i testos

S'han incorporat a l'hort dues jardineres, amb terra, grosses (de 1m x 0.5m) per tal de poder tenir també un exemple de com plantar en un hort urbà, és a dir, sense plantar directament al terra.

4-Remodelació de l'entrada i la zona en pendent

S'han plantat aproximadament 70 plantes aromàtiques mediterrànies, amb poca necessitat de disponibilitat d'aigua, ja que allà no hi ha reg. S'han plantat a l'entrada, al costat de la tanca, per tal de fer una entrada estèticament més atractiva, i alhora promoure plantes autòctones i amb moltes propietats i usos medicinals i molt utilitzades per la cultura popular.

En aquestes tasques, han col·laborat un equip expert, *Phoenicurus*, especialitzat en remodelació d'espais agroecològics basats en la permacultura. Però també s'ha fet a base de jornades de treball, i l'activitat de professorat, PAS i estudiantat voluntari.

5- La didàctica a través de l'hort ecodidàctic de la facultat

S'ha realitzat el curs de formació a mida, a càrrec de la Montse Escútia, junt amb l'OQD, per a promoure la creació de materials didàctics sobre "com treballar un hort ecodidàctic", amb els següents objectius:

- Conèixer el potencial de l'hort escolar com a eina pedagògica.
- Analitzar exemples d'èxit d'hort en centres educatius.
- Mostrar diferents recursos didàctics per al treball amb l'hort ecològic als centres.
- Compartir experiències i reflexionar sobre l'hort com a eina per a la formació de mestres.

6. Execució dels canvis en l'hort agroecològic

- **Jornades de treball:** L'execució de les accions del 2019-20 s'han fet durant octubre, novembre i desembre del 2019. Ha constatat de dues jornades de treball conjuntes, a banda de les trobades per a la instal·lació de la pèrgola i altres plantacions que s'han fet per l'equip de voluntaris i voluntàries. En promig, a les jornades de treball som unes 15 persones, professorat, PAS i també alumnat de la facultat. Es fa difusió de cada jornada de treball a través dels canals de comunicació interna de la facultat (xarxes socials, televisions, correus-e,...).

- **Col·laboració amb el servei de jardineria de la UAB:** Totes aquestes tasques i accions durant les jornades de treball s'han coordinat també amb el servei de jardineria de la UAB.

7. Accions d'innovació per als usos socials de l'hort

-Continuació amb la creació d'una estructura d'organització i ordenació interna a nivell de facultat per tal de poder maximitzar l'ús de l'espai de l'hort agroecològic. Durant el transcurs d'aquest projecte s'ha constituït la Comissió d'Usuaris de l'Hort amb els objectius de vetllar per la promoció i el manteniment de l'espai docent i d'investigació de l'hort de la Facultat de Ciències de l'Educació. El 4 de maig de 2019 es va enviar un missatge al degà Joaquín Gairín comunicant la composició de la comissió i sol·licitant l'inici del procés d'aprovació per part de la facultat. La constitució de la comissió es troba pendent de la resposta del deganat.

-Transferència, a través de mitjans audiovisuals, a la comunitat de la facultat, estudiantat i equips de treball, sobre la presència i potencialitats en docència, recerca i ús social de l'espai de l'hort agroecològic.

8. Usos docents i socials de l'hort

L'espai de l'hort de la facultat ha actuat aquest curs 2019-20 com a aula docent i com a espai social. Els usos docents i socials que ha tingut l'hort de la facultat durant aquest curs han estat els següents:

Ús docent 1: Docència al Grau d'Educació primària de la UAB

-El grup 31 de l'assignatura obligatòria *Mirem el mon: projectes transdisciplinaris*, de primer del Grau d'Educació Primària han utilitzat l'hort, durant una sessió de seminaris del projecte *Som el que mengem*, per a explorar el concepte de biodiversitat i observació amb lupes binoculars.

Ús docent 2: Docència al Grau d'Educació Primària

-En les reunions de modificació de la programació de les assignatures obligatòries de Didàctica del Coneixement natural i social de 2on , i de Didàctica de les Ciències de 3er s'ha treballat per introduir el context de l'hort en la docència programada pel curs 2019-20.

-S'ha realitzat docència al pràcticum IV del Grau d'Educació Primària per aportar formació contextualitzada sobre la formulació de preguntes investigables a l'hort

Ús docent 3: Docència al Grau d'Educació Infantil

En els dos grups de l'assignatura optativa l'Experimentació a l'Educació Infantil del Grau d'Educació Infantil s'han realitzat tallers sobre les llavors i també el planter i l'hort que han constituït un nucli central en el treball sobre l'Experimentació amb Essers Vius.

Ús docent 4: Docència al màster Màster Oficial - Formació de Professorat d'Educació Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes de la UAB

Durant l'assignatura Fonaments de biologia, l'alumnat va utilitzar l'hort per a fer una pràctica del càlcul de diferents índex de biodiversitat ecològica (Índex de Shanon i riquesa d'espècies). Durant la pràctica van realitzar un transecte amb cintes mètriques, dins dels bancals per a determinar l'abundància de les diferents espècies i calcular els índexs de diversitat biològica.

Ús docent 5: Docència al Grau de Ciències Ambientals en l'assignatura Comunicació i Educació Ambiental

L'assignatura de Comunicació i Educació Ambiental està assignada al departament de Didàctica de la matemàtica i de les Ciències Experimentals. Aquest curs 2019-20 ha introduït a la docència de segon semestre l'ús de l'hort ecodidàctic on realitzaran un projecte multicultural d'educació ambiental basat en el cultiu de la milpa.

Us docent 4: Treballs de fi de grau (TFG)

S'està estudiant la possibilitat d'introduir TFGs en aquest espai, també junt amb la FAS (Fundació Autònoma Solidària) a través de projectes d'aprenentatge-servei.

Justificació econòmica

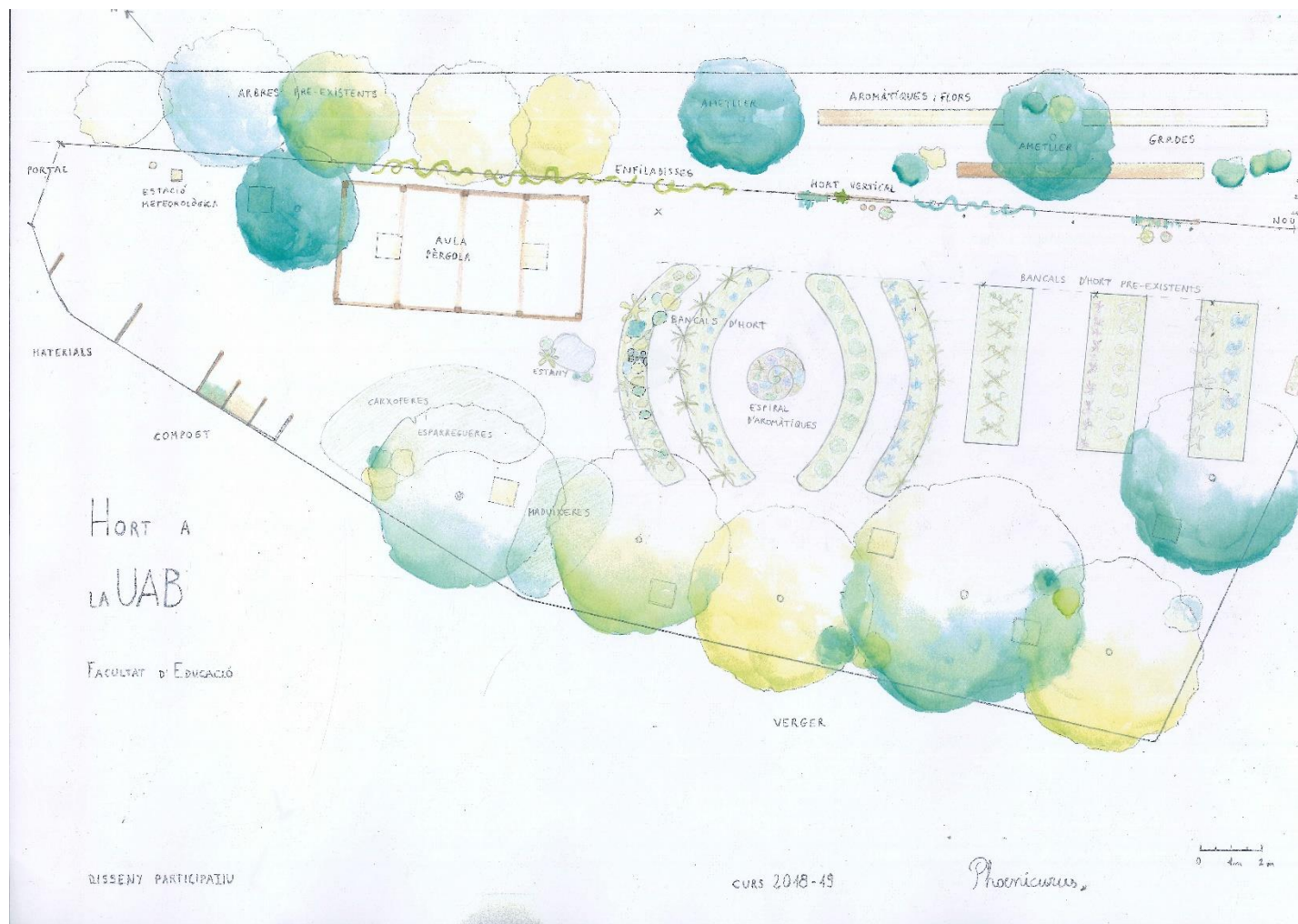
1. **Remodelació de l'entrada, testos per hort urbà i creació d'un hort vertical** (tasques coordinades per *Phoenicurus*) - Total: **739.67 eur.**

2. **Despeses per a la compra de la pèrgola per crear l'estructura bàsica de l'aula a l'aire lliure** - Total: **1260.33.**

Així doncs, en la totalitat d'aquest projecte s'ha fet una despesa de **2000 eur.**

Annexes

1. Plànol de l'hort dissenyat fruit d'un procés participatiu dinamitzat per *Phoenicurus*

2. Cartells jornades de treball

2.1 Jornada de treball (16-10-2019)

PREPARACIÓ DE L'HORT D'HIVERN

Després d'un estiu ple d'activitat productiva us convidem a col·laborar en la preparació de l'hort d'hivern de la Facultat de Ciències de l'Educació. Si tens ganes de treballar la terra per preparar camins i bancals Vine! T'esperem!

QUAN: DIMECRES 16 D'OCTUBRE DE 2019, 15-18H.

ON: HORT DE LA FACULTAT (DARRERE MÒDUL 4 AL COSTAT DE LES ESCALES QUE BAIXEN ALS FERROCARRILS)

QUI: OBERT A TOTHOM!

<https://hortdelafacultat.wordpress.com/>

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Facultat de Ciències de l'Educació

2.2 Jornada de treball (6-11-2019)

PLANTADA DE SANT GALDERIC

San Galderic va ser un camperol català que, amb els seus dos germans, conreava les terres d'un altri. Va defensar els drets dels pagesos, protegint-los dels abusos i maltractes dels senyors. Va ser el patró dels pagesos catalans fins el segle XVII que va ser substituït per Sant Isidre patró dels pagesos castellans. Aprofitant la seva festa us convidem a la plantada de l'hort d'hivern!

QUAN: DIMECRES 6 DE NOVEMBRE DE 2019, 15-18H.

ON: HORT DE LA FACULTAT (DARRERE MÒDUL 4 AL COSTAT DE LES ESCALES QUE BAIXEN ALS FERROCARRILS)

QUI: OBERT A TOTHOM!

<https://hortdelafacultat.wordpress.com/>

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

Facultat de Ciències de l'Educació

3. Informació de la formació a mida

3.1 Cartell de difusió del curs de formació a mida

Curs: Una aproximació a l'hort escolar ecològic com a eina per a la formació de mestres **Montse Escutia**

- ♦ Ja tenim un hort al centre i ara què?
- ♦ Les claus per a que l'hort sigui un èxit
- ♦ El projecte d'hort o l'hort com a projecte?
- ♦ L'hort escolar com a recurs didàctic per a desenvolupar el currículum: del rap de l'hortolà a la maleïcció de McLechu.
- ♦ Línies d'actuació per a l'ús de l'hort ecològic en la formació de mestres a la nostra facultat

DIES: DIJOUS 14 I 21 DE NOVEMBRE DE 2019

HORES: 15:30H-17:30H.

ON: AULA 44 I HORT AULA DE LA FACULTAT (DARRERE MÒDUL 4 AL COSTAT DE LES ESCALES QUE BAIXEN ALS FERROCARRILS)

QUI: Cal inscripció! (Mariona.Espinet@uab.cat)

<https://hortdelafacultat.wordpress.com/>

Montse Escutia es enginyera agrònoma especialitzada en agricultura ecològica.

Coordina el projecte Mamaterra de l'Associació Vida Sana destinat a l'educació ambiental a partir de l'agricultura ecològica i el consum responsable. És autora del llibre "L'hort escolar ecològic" de l'Editorial Graó i de la maleta pedagògica "De l'hort a casa". Impulsora dels Premis nacionals d'hortos escolars ecològics.

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

3.2 Contingut del Curs de formació a mida

Curs de Formació per a l'ús de l'Hortaula de la Facultat de Ciències de l'Educació, UAB

UNA APROXIMACIÓ A L'HORT ESCOLAR ECOLÒGIC COM A EINA PER A LA FORMACIÓ DE MESTRES

Montse Escutia

Enginyera agrònoma especialitzada en agricultura ecològica. Responsable de formació de l'Associació Vida Sana des de 1996. Ha escrit nombrosos articles divulgatius en revistes del sector i és col·laboradora habitual de l'edició castellana de la revista The Ecologist. És assessora del projecte educatiu Mamaterra d'horts escolars ecològics.

Dates: Dijous 14 de novembre i Dijous 21 de novembre de 2019

Hora: de 15:30 a 17:30h.

Lloc: Aula 44 i Hortaula de la Facultat de Ciències de l'Educació, UAB

Resum

El món escolar i la educació dels infants no s'entenen sense l'observació, coneixement i experimentació amb el medi natural. Avui en dia l'escola ha fet un pas més i planteja els continguts de manera transversal i vivencial recuperant pedagogies de fa 100 anys. Però la realitat dels centres educatius i la seva complexitat, cada cop més visible per la societat en general, en dificulta algunes metodologies més vivencials. L'hort ecològic ha esdevingut un contingut molt acceptat per l'escola però de difícil estructuració i aplicació generalitzada. Tot i això cada cop hi ha més centres que en tenen i que demanen amb un coneixement sobre el potencial d'un hort ecològic com a eina i mitjà per al procés d'ensenyament-aprenentatge de l'alumnat. Com podem ajudar els nostres futurs mestres a intervenir en aquests espais i promoure una educació de qualitat? Quin potencial ofereix l'hort escolar ecològic per a la formació de mestres?

Objectius

- Conèixer el potencial de l'hort escolar com a eina pedagògica
- Analitzar exemples d'èxit d'hort en centres educatius
- Mostrar diferents recursos didàctics per al treball amb l'hort ecològic als centres.
- Compartir experiències i reflexionar sobre l'hort com a eina per a la formació de mestres.

Programa

- A la meua escola hi ha un hort, i ara què?
- Les claus per a que l'hort sigui un èxit
- El projecte d'hort o l'hort com a projecte?
- L'hort escolar com a recurs didàctic per a aplicar el currículum: del rap de l'hortolà a la maledicció de McLechu.
- Línies d'actuació per a l'ús de l'hort ecològic en la formació de mestres